

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

પર આરક્ષિત:૨૩/૧૨/૨૦૨૫

પર ઉચ્ચારિત:૧૨/૦૧/૨૦૨૬

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/દિવાની રિવિઝન અરજી નંબર ૫૩/૨૦૨૩

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે સી દોશી

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર: હા

=====

કાર્તમે ઇન્ડસ્ટ્રીયલ પાર્ક ડેવલપમેન્ટ ઇન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

પ્રતીક રમેશચંદ્ર શાહ અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નંબર ૧ માટે શ્રી અનુજ કે ત્રિવેદી (૬૨૫૧)

સામાવાળા(ઓ) નંબર ૩ માટે શ્રી આબિદહુસૈન એસ હેમાણી (૯૮૪૪)

સામાવાળા(ઓ) નંબર ૪, ૫ માટે શ્રી સલિલ એમ ઠાકોર (૫૮૨૧)

સામાવાળા(ઓ) નંબર ૧૦, ૬, ૭, ૮, ૯ માટે નોટીસ ની સીધી બજવણી

સામાવાળા(ઓ) નંબર ૨ માટે સંકુલ કે કાબરા (૯૩૦૪) સામાવાળા(ઓ)

નંબર ૧ માટે આરપીએડી (એન) દ્વારા બજવણી

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જે સી દોશી

અનામત રાખ્યા તારીખ: ૨૩/૧૨/૨૦૨૫

ચુકાદો આપ્યા તારીખ: ૧૨/૦૧/૨૦૨૬

સીએવી (**CAV**) ચુકાદો

એ. ટૂંકી હકીકતો:

૧. હાલની દિવાની રિવિઝન અરજી, સિવિલ પ્રોસિજર કોડ, ૧૯૦૮ (ટૂંકમાં "કોડ") ની કલમ ૧૧૫ હેઠળ આ અદાલતના સુપરવાઈઝરી અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને, સ્પેશિયલ સિવિલ સુટ નંબર ૧૯/૨૦૧૬ માં આંક ૫૪ નીચે પસાર કરાયેલ હુકમ સામે કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન પ્રિન્સિપાલ

સિનિયર સિવિલ જજ, વિરમગામ, કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ (એ) અને (ડી) હેઠળ અરજદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીને નામંજૂર કરવા પ્રસન્ન થયા છે.

૨. બિન-જરૂરી વિગતોને બાકાત રાખતા, હાથ પરના વિવાદનું સુસંગત હકીકતલક્ષી માળખું આ પ્રમાણે રજૂ કરવામાં આવ્યું છે: મિસ્ટ્રેસ હીરક બાયોટેક લિમિટેડે વિરમગામ ખાતે આવેલી તેની સ્થાવર મિલકતોનું હસ્તાંતરણ કરવા માટે સામાવાળા નંબર ૨ ને અધિકૃત કર્યા હતા, જેના અનુસંધાને મૌજે સચાણા, તાલુકો વિરમગામ, જિલ્લો અમદાવાદ ખાતે આવેલી જમીનના વિવિધ ટુકડાઓના સંબંધમાં સામાવાળા નંબર ૩ ની તરફેણમાં રજિસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજ નંબર ૨૨૫૬/૨૦૦૭ કરી આપવામાં આવ્યો હતો. તેના પરિણામે, સામાવાળા નંબર ૩ ની તરફેણમાં મહેસૂલી નોંધ નંબર ૩૧૮૮ યોગ્ય રીતે દાખલ અને પ્રમાણિત કરવામાં આવી હતી. અરજદારે, ઇન્ડસ્ટ્રીયલ પાર્ક વિકસાવવાના આશયથી, જાહેર નોટિસો આપી, ટાઇટલ કિલચરન્સ રિપોર્ટ મેળવ્યો અને કોઈપણ પ્રકારનો અવરોધ ન જણાતા, વર્ષ ૨૦૧૬ માં અગિયાર રજિસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજો કરી આપીને સામાવાળા નંબર ૩ પાસેથી સદર જમીનો ખરીદી હતી.

૨.૧. ૨૦૦૭ ના વેચાણ દસ્તાવેજના અમલના લગભગ નવ વર્ષના વિલંબ પછી, સામાવાળા નંબર ૧ એ વર્ષ ૨૦૧૩ માં સમાન આક્ષેપો પર અગાઉ એફઆઈઆર (FIR) નોંધાવી હોવા છતાં, ઉક્ત વેચાણ દસ્તાવેજને પડકારતો સ્પેશિયલ સિવિલ સુટ નંબર ૧૯/૨૦૧૬ દાખલ કર્યો હતો. જોકે અરજદારને પ્રતિવાદી તરીકે જોડવામાં આવ્યા હતા, પરંતુ તેમની તરફેણમાં કરવામાં આવેલા વેચાણ દસ્તાવેજોને દાવામાં પડકારવામાં આવ્યા ન હતા. દાવો પ્રથમદર્શી રીતે સમયમર્યાદાથી બાધિત છે, દાવાના કારણથી વંચિત છે અને કાયદા દ્વારા બાધિત છે તેવી દલીલ કરીને, અરજદારે કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧(એ) અને (ડી) હેઠળ વાદપત્રને નામંજૂર કરવાની દાદ માંગતી અરજી કરી હતી. વિદ્વાન સિવિલ કોર્ટ દ્વારા તારીખ ૧૫/૧૨/૨૦૨૧ ના હુકમથી ઉક્ત અરજી એ આધારે ફગાવી દેવામાં આવી હતી કે સમયમર્યાદાનો મુદ્દો ગુણદોષ સાથે જોડાયેલો છે, જેનાથી હાલની અરજી ઉદ્ભવી છે.

૩. સગવડતા ખાતર અને કોઈપણ સંદિગ્ધતા ટાળવા માટે, પક્ષકારોને હવે પછી વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરાયેલ તેમના સંબંધિત દરજ્જા અનુસાર સંબોધવામાં આવશે.

૪. રિવિઝન કરનાર વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી અનુજ કે ત્રિવેદી, અને પ્રતિવાદીઓ વતી વિદ્વાન વકીલો શ્રી સલિલ એમ ઠાકોર તથા શ્રી આબિદહુસૈન

એસ હેમાણીને સાંભળવામાં આવ્યા, જેઓ રિવિઝન કરનારના સમર્થનમાં છે. મૂળ વાદીને નોટિસ બજી હોવા છતાં, તેઓના વતી કોઈ હાજર રહ્યું ન હતું.

બી. રિવિઝન કરનારાઓની રજૂઆત:

પ. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, વાદપત્રના સાદા અને અર્થપૂર્ણ વાંચન પરથી જ સ્પષ્ટ થાય છે કે તારીખ ૩૧/૦૮/૨૦૦૭ ના રજિસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજ સામેનો પડકાર, આવા વિલંબિત દાવાને સમજાવતા અથવા વાજબી ઠેરવતા કોઈપણ કથન વિના, લગભગ નવ વર્ષના અસાધારણ વિલંબ પછી કરવામાં આવ્યો છે. દાવાનું કારણ, જો કોઈ હોય તો, તે વર્ષ ૨૦૦૭ માં જ ઉદ્ભવ્યું હતું, જ્યારે દાવો માત્ર વર્ષ ૨૦૧૬ માં જ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. આમ સમયમર્યાદાનો બાધ વાદપત્રના ચહેરા પર સ્પષ્ટ છે અને તેને પુરાવા પર ન્યાયનિર્ણયની કોઈ જરૂર નથી. આવા સંજોગોમાં, વિદ્વાન સિવિલ કોર્ટ કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧(ડી) હેઠળ વાદપત્રને નામંજૂર કરવા બંધાયેલી હતી. સમયમર્યાદાના મુદ્દાને ટ્રાયલ પર છોડી દેતો આક્ષેપિત હુકમ, પ્રસ્થાપિત કાનૂની સિદ્ધાંતોની સ્પષ્ટ અવગણના કરીને પસાર કરવામાં આવ્યો છે.

પ.૧. આગળ એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે વાદપત્ર, જો તેને તેની સર્વોચ્ચ કક્ષાએ લેવામાં આવે અને સંપૂર્ણ રીતે સ્વીકારવામાં આવે તો પણ, અરજદાર સામે કોઈ પણ પ્રકારનું દાવાનું કારણ જાહેર કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે.

નિર્વિવાદપણે, અરજદાર મૂલ્ય ચૂકવીને શુદ્ધ બુદ્ધિથી ખરીદી કરનાર છે, જેણે જાહેર નોટિસો જારી કર્યા પછી, ટાઇટલ કિલચરન્સ રિપોર્ટ મેળવીને અને રજિસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજો કરી આપીને વર્ષ ૨૦૧૬ માં વિષયવાળી જમીનો પ્રાપ્ત કરી છે. નોંધપાત્ર રીતે, વાદપત્રમાં અરજદારની તરફેણમાં કરવામાં આવેલા વેચાણ દસ્તાવેજોને પડકારતી કોઈ દાદ માંગવામાં આવી નથી, કે અરજદાર સામે છેતરપિંડી અથવા ગેરકાયદેસરતાનો આરોપ લગાવતું કોઈ ચોક્કસ કથન તેમાં નથી. તેની ગેરહાજરીમાં, આક્ષેપોનો પાયો જ તૂટી પડે છે. તેથી, અરજદાર સામે દાવાને ચાલુ રાખવો તે સંપૂર્ણપણે ગેરસમજભર્યું છે અને કાનૂની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સમાન છે.

૫.૨. આગળ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે આક્ષેપિત હુકમ મગજના સ્પષ્ટ બિન-ઉપયોગથી દૂષિત છે, કારણ કે વિદ્વાન સિવિલ કોર્ટે અગાઉના ચુકાદાઓમાંથી યાંત્રિક રીતે અવલોકનો રજૂ કર્યા છે અને કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧(ડી) હેઠળની અરજીને ફગાવી દેતી વખતે અતિ-તકનીકી અભિગમ અપનાવ્યો છે. જોકે કોર્ટે અવલોકન કર્યું કે સમયમર્યાદાનો પ્રશ્ન ગુણદોષ સાથે વણાયેલો છે, પરંતુ આવું જોડાણ કેવી રીતે અથવા કયા તથ્યપૂર્ણ આધારે ઉદ્ભવે છે તે નોંધવામાં તે નિષ્ફળ રહી છે. વર્તમાન કેસમાં, સમયમર્યાદા શરૂ થવાની તારીખ અને દાવો દાખલ કરવાની તારીખ વાદપત્ર પરથી જ પ્રથમદર્શી રીતે સ્પષ્ટ છે, અને વાદી તથા કોર્ટે પણ વિલંબ સ્વીકાર્યો છે. તેથી, વિદ્વાન

સિવિલ કોર્ટે એવું માનવામાં ભૂલ કરી છે કે શરૂઆતના તબક્કે સમયમર્યાદા નક્કી કરી શકાતી નથી, જ્યારે સમયમર્યાદાનો બાધ વાદપત્ર પરથી સ્પષ્ટ હતો, જે આક્ષેપિત હુકમને કાયદાની દૃષ્ટિએ અયોગ્ય બનાવે છે.

૫.૩. રિવિઝન કરનારાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે, તેમની રજૂઆતોને આગળ વધારવા અને મજબૂત કરવા માટે, અસંખ્ય અધિકૃત ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે, અને દાવો કર્યો છે કે તેનો નિર્ણય-આધાર (ratio decidendi) વર્તમાન વિવાદમાં ઉદ્ભવતા મુદ્દાઓને સંપૂર્ણપણે લાગુ પડે છે. આધાર રાખવામાં આવેલા ચુકાદાઓ નીચે મુજબ દર્શાવેલ છે:

(એ) રાઘવેન્દ્ર શરણ સિંહ વિરુદ્ધ રામ પ્રસન્ન સિંહ, (૨૦૨૦) ૧૬ એસસીસી ૬૦૧.

(બી) ડાહીબેન વિરુદ્ધ અરવિંદભાઈ કલ્યાણજી ભાનુશાલી (ગજરા), (૨૦૨૦) ૭ એસસીસી ૩૬૬.

(સી) ફોટેજી એન્ડ કંપની અને અન્ય વિરુદ્ધ એલ એમ નાગપાલ અને અન્ય, (૨૦૧૫) ૮ એસસીસી ૩૮૦.

(ડી) સુરેશ કુમાર ડાગલા વિરુદ્ધ સરવણ અને અન્ય, (૨૦૧૪) ૧૪ એસસીસી ૨૫૪.

(ઈ) પંકજક્ષી (મૃતક) મારફત કાનૂની વારસદારો વિરુદ્ધ ચંદ્રિકા અને અન્ય, (૨૦૧૬) ૬ એસસીસી ૨૦૭.

(એફ) બ્રિજકિશોર કુમાર અને અન્ય વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા અને અન્ય,
(૨૦૧૪) ૧૧ એસસીસી ૩૫૧.

(જી) એડિલોન સિન્થેટિક્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન
ઓફ ગ્રેટર મુંબઈ અને અન્ય, સિવિલ અપીલ નંબર ૧૬૨/૨૦૧૫.

(એચ) જમન શામજી ફડાદુ વિરુદ્ધ સાદિક મહમદ સિદ્દીક, ૨૦૨૩ (૦)
એઆઈજેઈએલ-એચસી ૨૪૭૧૬૦.

(આઈ) સોનબાઈ જુશા સોઢા વિરુદ્ધ સોનલબેન વેલજી હરિજન, ૨૦૨૪ (૦)
એઆઈજેઈએલ-એચસી ૨૪૮૪૫૨.

(જે) શાંતિલાલ શંકરભાઈ પટેલ (મૃતક) વિરુદ્ધ પટેલ દલસુખભાઈ નાનાભાઈ
(મૃતક), ૨૦૨૩ (૦) એઆઈજેઈએલ-એચસી ૨૪૫૮૭૩.

(કે) દિવ્યેશભાઈ મહેન્દ્રભાઈ પટેલ વિરુદ્ધ વિજયભાઈ ઓઘાભાઈ લાલુ,
૨૦૨૩ (૦) એઆઈજેઈએલ-એચસી ૨૪૭૪૩૮.

(એલ) શ્રી મુકુંદ ભવન ટ્રસ્ટ વિરુદ્ધ શ્રીમંત છત્રપતિ ઉદયન રાજે પ્રતાપસિંહ
મહારાજ ભોંસલે, ૨૦૨૪ એસસીસી ઓનલાઈન એસસી ૩૮૪૪.

(એમ) ઉમાદેવી વિરુદ્ધ આનંદ કુમાર, (૨૦૨૫) ૫ એસસીસી ૧૮૮.

(એન) શાંતિલાલ ભુલાભાઈ પટેલ વિરુદ્ધ ભુલાભાઈ ખેમાભાઈ પટેલ, ૨૦૨૫
(૦) જેએક્સ (ગુજ) ૫૧૩.

પ.૪. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે આક્ષેપિત હુકમ સચોટ તર્કથી વંચિત છે અને ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળની અરજીનો ચાંત્રિક અસ્વીકાર દર્શાવે છે. વિદ્વાન સિવિલ કોર્ટે માત્ર એવું અવલોકન કર્યું છે કે સમયમર્યાદા એ કાયદા અને હકીકતનો મિશ્ર પ્રશ્ન છે, પરંતુ સમયમર્યાદાનો બાધ વાદપત્ર પરથી જ સ્પષ્ટ છે કે કેમ તેની તપાસ કરી નથી. આવો અભિગમ એ પ્રસ્થાપિત કાનૂની સિદ્ધાંતથી વિપરીત છે કે, ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ ના હેતુ માટે, માત્ર વાદપત્રમાંના કથનો જ સુસંગત છે. વિદ્વાન કોર્ટ વાદપત્રોના અસ્વીકારને સંચાલિત કરતા બંધનકર્તા ચુકાદાઓને ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ રહી છે અને તે દ્વારા ભૌતિક અનિયમિતતા સાથે અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કર્યો છે, જે આ અદાલત દ્વારા તેના રિવિઝનલ અધિકારક્ષેત્રમાં દખલગીરીની ખાતરી આપે છે.

પ.૫. ઉપરોક્ત રજૂઆત પર, રિવિઝનને મંજૂર કરવા અને આક્ષેપિત હુકમને રદ કરવા અને બાકાત કરવા, અને આગળ વાદપત્રના અસ્વીકાર માટેની અરજીને મંજૂર કરવા અને સમયમર્યાદાના કાયદા દ્વારા બાધિત તરીકે વાદપત્રને નામંજૂર કરવા વિનંતી કરવામાં આવી છે.

૬. સામાવાળા તરફના વિદ્વાન વકીલો રિવિઝન કરનારાઓની દલીલોને સમર્થન આપે છે અને આગળ રજૂઆત કરે છે કે દાવો દાખલ કરવા માટેની સમયમર્યાદા, કારણ કે તે કાયદા દ્વારા વ્યાખ્યાયિત છે, તેને લંબાવી

શકાતી નથી. વધુમાં એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે, લિમિટેશન એક્ટની કલમ ૩ ને ધ્યાનમાં રાખીને, ભલે સમયમર્યાદાને બચાવ તરીકે રજૂ કરવામાં ન આવી હોય, પરંતુ દાવો નિર્ધારિત સમયમર્યાદાની અંદર છે કે કેમ તેની તપાસ કરવી એ કોર્ટની ફરજ છે. એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે નીચેની વિદ્વાન અદાલતે આમ વાદપત્રના અસ્વીકારની માંગ કરતી અરજીને ફગાવી દઈને સ્પષ્ટ ભૂલ કરી છે.

૬.૧. ઉપરોક્ત રજૂઆતોના અનુસંધાનમાં, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નંબર ૧૩૪૩૦/૨૦૧૭, જયાત્મા ઇન્ફોર્મેટિક્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિરુદ્ધ એચસીએલ ઇન્ફોસિસ્ટમ્સ લિમિટેડમાં આપવામાં આવેલા નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

૬.૨. મૂળ વાદીને યોગ્ય રીતે નોટિસ બજાવવામાં આવી હોવા છતાં, કોઈ પણ હાજર રહેવા અથવા કાર્યવાહીનો સામનો કરવા માટે આવ્યું નથી.

સી. કોર્ટના તારણો, વિશ્લેષણ અને નિષ્કર્ષ:

૭. સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને લંબાણપૂર્વક સાંભળ્યા પછી.

૭.૧ શરૂઆતમાં જ, એ નોંધપૂં યોગ્ય છે કે વાદીએ દાવો કરેલ માલિકી હક અને કથિત છેતરપિંડીના આધારે બહુવિધ દાદની માંગ સાથે કોર્ટનો સંપર્ક કર્યો છે. મુખ્યત્વે, વાદી એવા ઘોષણાપત્રની માંગ કરે છે કે તે વાદપત્રના પરિશિષ્ટ-એ માં વર્ણવેલ સ્થાવર મિલકતનો કાયદેસરનો માલિક છે, જે દાવાનો વિષય છે. બીજું, વાદી તારીખ ૩૧/૦૮/૨૦૦૭ ના રજિસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજને રદ કરવાની માંગ કરે છે, જેનો સીરીયલ નંબર ૨૨૫૬/૨૦૦૭ છે, જે કથિત રીતે પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા પ્રતિવાદી નંબર ૨-કંપનીની તરફેણમાં કરી આપવામાં આવ્યો હતો, અને તેની સાથે પ્રતિવાદી નંબર ૨ દ્વારા ત્યારબાદ કરી આપવામાં આવેલા પરિણામી વેચાણ દસ્તાવેજને પણ રદ કરવાની માંગ કરે છે.

૭.૨. આ ઉપરાંત, વાદી દાવાની મિલકત અંગે વાદીની તરફેણમાં વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવા માટે પ્રતિવાદીઓ સામે ફરજિયાત નિર્દેશ માંગે છે. વૈકલ્પિક રીતે, એવી પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે કે, પ્રતિવાદીઓ દ્વારા પાલન ન કરવાના કિસ્સામાં, કોર્ટ રિસીવરની નિમણૂક કરવામાં આવે અને તેમને પ્રતિવાદીઓ વતી વાદીની તરફેણમાં વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવા અધિકૃત કરવામાં આવે. વાદીએ પ્રતિવાદીઓને દાવાની મિલકતનું હસ્તાંતરણ કરવા, અલગ કરવા, બોજો ઊભો કરવા અથવા અન્યથા મિલકતનું સ્વરૂપ કે હાથ બદલતા અટકાવવા, તેમજ વાદીને તેના કબજામાંથી ખલેલ પહોંચાડવા કે

બેદખલ કરવાથી રોકતા કાયમી મનાઈહુકમના હુકમનામા માટે પણ પ્રાર્થના કરી છે.

૭.૩. વાદી એવો દાવો કરે છે કે તે એક પબ્લિક લિમિટેડ અનલિસ્ટેડ કંપની છે અને તેણે કાયદેસર રીતે સ્થાવર મિલકત ખરીદી હતી, જેની વિગતો જોડાણ-એ માં દર્શાવવામાં આવી છે. વધુમાં એવું કથન કરવામાં આવ્યું છે કે ઉક્ત મિલકતના સંબંધમાં મહેસૂલી રેકૉર્ડમાં વાદી કંપનીનું નામ યોગ્ય રીતે નોંધવામાં આવ્યું હતું. વાદીનો કેસ એવો છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ વાદીની નજીકના સંપર્કમાં આવ્યા હતા કારણ કે તેમણે વાદીને નાણાકીય સુવિધાઓ અને લોન મેળવવામાં મદદ કરી હતી. આવી નિકટતાના કારણે, પ્રતિવાદી નંબર ૧ વાદી કંપનીની માલિકીની સ્થાવર મિલકતોની વિગતોથી સંપૂર્ણ વાકેફ હતો.

૭.૪. એવો આક્ષેપ છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧, વાદી કંપનીના ડિરેક્ટર અથવા અધિકૃત હસ્તાક્ષરકર્તા ન હોવા છતાં, અને પાવર ઓફ એટર્ની કે કાયદેસરના અધિકારની ગેરહાજરીમાં, વાદી કંપનીની સહી અને સિક્કો બનાવટી બનાવ્યો અને, આવા કપટપૂર્ણ માધ્યમથી, દાવાની મિલકતનું હસ્તાંતરણ કરતા રજિસ્ટર્ડ વેચાણ દસ્તાવેજો કરી આપ્યા. વાદી એવો દાવો કરે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની તરફેણમાં કરી આપવામાં આવેલા તારીખ ૩૧/૦૮/૨૦૦૭ ના વેચાણ દસ્તાવેજના અસ્તિત્વની જાણ થતાં તે અત્યંત

આઘાતમાં મુકાઈ ગયા હતા, અને ભારપૂર્વક જણાવે છે કે ઉક્ત ઘટસ્ફોટના પરિણામે ચહેરાના લકવા સહિત ગંભીર શારીરિક અને માનસિક આઘાત લાગ્યો હતો.

૭.૫. ઉપરોક્ત વ્યવહારોની જાણ થતાં, વાદીએ ડી એસ પી પોલીસ સ્ટેશન, અમદાવાદમાં એફઆઈઆર સીઆર નંબર ૮/૨૦૧૩ તરીકે ફોજદારી ફરિયાદ નોંધાવી. વાદીના કેસનો મુખ્ય આધાર એ છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ, ઇરાદાપૂર્વક છેતરપિંડી કરીને અને સત્તાના સંપૂર્ણ અભાવમાં, વાદી કંપનીના અધિકૃત હસ્તાક્ષરકર્તા, ડિરેક્ટર અથવા કોઈપણ પાવર ઓફ એટર્ની ધારક ન હોવા છતાં, પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની તરફેણમાં તારીખ ૩૧/૦૮/૨૦૦૭ નો વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપ્યો હતો. તેથી એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ઉક્ત વેચાણ દસ્તાવેજનો અમલ શરૂઆતથી જ રદબાતલ (void ab initio), બનાવટી, ગેરકાયદેસર અને કાયદાની દૃષ્ટિએ અસ્તિત્વવિહીન (non est) છે.

૮. ઉપરોક્ત વાદપત્રમાં, પ્રતિવાદીએ કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળ વાદપત્રના અસ્વીકારની માંગ કરતી અરજી આંક ૫૮ હેઠળ રજૂ કરી હતી, જેમાં દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વાદપત્રમાં સમાવિષ્ટ કથનો, તેમના પ્રથમ દર્શને જ દર્શાવે છે કે દાવો દેખીતી રીતે જ સમયમર્યાદાથી બાધિત છે, વધુ સ્પષ્ટ રીતે લિમિટેશન એક્ટ, ૧૯૬૩ ની કલમ ૫૮ અને ૫૯ હેઠળ.

૮.૧. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે સદર અરજી પર વિચારણા કરી અને, સમયમર્યાદાનો મુદ્દો એ કાયદા અને હકીકતનો મિશ્ર પ્રશ્ન છે તેવા આધાર પર આગળ વધીને, કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કર્યો અને પરિણામે અરજી ફગાવી દીધી.

૮.૨. શરૂઆતમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ડાહીબેન (ઉપર જણાવેલ) ના કેસમાં આપવામાં આવેલ કાયદાના ખુલાસા તરફ ધ્યાન દોરવું યોગ્ય રહેશે, જેમાં કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળની સત્તાના ઉપયોગને નિયંત્રિત કરતી રૂપરેખા અને માપદંડોને સંક્ષિપ્તમાં દર્શાવવામાં આવ્યા છે, અને સંચાલક સિદ્ધાંતો અધિકૃત રીતે નીચે મુજબ જાહેર કરવામાં આવ્યા છે:

"૨૩.૨. ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળનો ઉપાય એ એક સ્વતંત્ર અને વિશેષ ઉપાય છે, જેમાં કોર્ટને શરૂઆતના તબક્કે જ દાવાને સંક્ષિપ્તમાં કાઢી નાખવાની સત્તા છે, પુરાવા નોંધવાની પ્રક્રિયામાં આગળ વધ્યા વિના, અને રજૂ કરાયેલા પુરાવાના આધારે ટ્રાયલ ચલાવ્યા વિના, જો તેને સંતોષ થાય કે આ જોગવાઈમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ આધાર પર કાર્યવાહીનો અંત આવવો જોઈએ.

૨૩.૩. ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ (એ) નો મૂળભૂત હેતુ એ છે કે જો દાવામાં, દાવાનું કોઈ કારણ જાહેર ન થતું હોય, અથવા રુલ

૧૧ (ડી) હેઠળ દાવો સમયમર્યાદાથી બાધિત હોય, તો કોર્ટ વાદીને દાવામાં બિનજરૂરી રીતે કાર્યવાહી લંબાવવાની પરવાનગી આપશે નહીં. આવા કિસ્સામાં, બનાવટી મુકદ્દમાનો અંત લાવવો જરૂરી બનશે, જેથી કોર્ટનો વધુ ન્યાયિક સમય વેડફાય નહીં.

૨૩.૪. અઝહર હુસૈન વિરુદ્ધ રાજીવ ગાંધી કેસમાં આ કોર્ટે ઠરાવ્યું હતું કે આ જોગવાઈ હેઠળ સત્તાઓ આપવાનો સમગ્ર હેતુ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે અર્થહીન અને નિષ્ફળ સાબિત થવા માટે બંધાયેલ મુકદ્દમાને કોર્ટનો સમય વેડફવાની મંજૂરી ન આપવી જોઈએ, નીચેના શબ્દોમાં:

'૧૨. ...આવી સત્તા આપવાનો સમગ્ર હેતુ એ સુનિશ્ચિત કરવાનો છે કે અર્થહીન અને નિષ્ફળ સાબિત થવા માટે બંધાયેલ મુકદ્દમાને કોર્ટનો સમય રોકવાની અને પ્રતિવાદીના મનનો ઉપયોગ કરવાની મંજૂરી ન આપવી જોઈએ. તેના માથા પર અકારણ અને હેતુ વગર ડેમોક્રસીની તલવાર લટકતી રાખવાની જરૂર નથી. સામાન્ય સિવિલ મુકદ્દમામાં પણ, જો વાદપત્ર કોઈ દાવાનું કારણ જાહેર ન કરતું હોય, તો કોર્ટ વાદપત્રને નામંજૂર કરવાની સત્તાનો સહેલાઈથી ઉપયોગ કરે છે.'

૨૩.૫. જોકે, સિવિલ કાર્યવાહીનો અંત લાવવા માટે કોર્ટને આપવામાં આવેલી સત્તા એ કઠોર છે, અને ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ માં સૂચિબદ્ધ શરતોનું ચુસ્તપણે પાલન કરવું જરૂરી છે.

૨૩.૬. ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ હેઠળ, વાદપત્રમાંના કથનોની ચકાસણી કરીને, આધાર રાખવામાં આવેલા દસ્તાવેજો સાથે વાંચીને, વાદપત્ર દાવાનું કારણ જાહેર કરે છે કે કેમ, અથવા દાવો કોઈપણ કાયદા દ્વારા બાધિત છે કે કેમ તે નક્કી કરવાની ફરજ કોર્ટ પર મૂકવામાં આવી છે.

૨૩.૭. ઓર્ડર VII રુલ ૧૪(૧) દસ્તાવેજો રજૂ કરવાની જોગવાઈ કરે છે, જેના પર વાદી તેના દાવામાં આધાર રાખે છે.

૨૩.૮. ઓર્ડર VII રુલ ૧૪ સીપીસી ને ધ્યાનમાં રાખીને, વાદપત્ર સાથે ફાઈલ કરેલા દસ્તાવેજો, ઓર્ડર VII રુલ ૧૧ (એ) હેઠળની અરજી નક્કી કરવા માટે ધ્યાનમાં લેવા જરૂરી છે. જ્યારે વાદપત્રમાં ઉદ્દેખિત દસ્તાવેજ, વાદપત્રનો આધાર બનાવે છે, ત્યારે તેને વાદપત્રના ભાગ તરીકે ગણવો જોઈએ."

૯. તાજેતરમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે, શ્રી મુકુંદ ભવન ટ્રસ્ટ (ઉપર જણાવેલ) ના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના ઉપરોક્ત ખુલાસા અને અવલોકનોની પુનઃપુષ્ટિ કરી છે. તેથી, કાયદાની સ્થિતિ એ રીતે સ્ફટિકીકૃત છે કે કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળ વાદપત્રને નામંજૂર કરવાની

અરજી પર વિચાર કરતી વખતે, કોર્ટ વાદપત્રમાં સમાવિષ્ટ કથનો અને તેની સાથે જોડેલા દસ્તાવેજોની ચકાસણી પૂરતી સીમિત છે.

૯.૧. વાદપત્રના અસ્વીકારની માંગ કરતી અરજીમાં કરવામાં આવેલા કથનો માત્ર એ જાણવાના મર્યાદિત હેતુ માટે ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે કે શું આ કેસ માત્ર વાદપત્રના આક્ષેપોના આધારે જ કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળ વિચારવામાં આવેલી કોઈપણ શરતોમાં આવે છે કે કેમ. કારણ કે આવી અરજી વાંધા નું સ્વરૂપ લે છે, કાયદા દ્વારા કોર્ટને લેખિત નિવેદનમાં ઊભા કરવામાં આવેલા બચાવ અંગે પૂછપરછ કરવા અથવા પ્રતિવાદી દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા દસ્તાવેજો પર વિચાર કરવાથી પ્રતિબંધિત કરવામાં આવે છે. આ પ્રાથમિક તબક્કે, સિવિલ કોર્ટને હરીફ અથવા વિવાદાસ્પદ તથ્યપૂર્ણ દાવાઓ પર ન્યાયનિર્ણય કરવાની મંજૂરી નથી, કે તે હકીકતના વિવાદિત પ્રશ્નોમાં વ્યાપક અથવા શોધખોળની પૂછપરછ હાથ ધરી શકતી નથી.

૯.૨. ઉપરોક્ત સ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલત હવે ચકાસણી કરવા આગળ વધે છે કે વાદી નંબર ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ દાવો, સ્પષ્ટપણે વાદપત્રમાં સમાવિષ્ટ કથનોના પ્રકાશમાં, પ્રથમદર્શી રીતે સમયમર્યાદાથી બાધિત છે કે કેમ.

૯.૩. વાદપત્રના ફકરા ૭ માં, વાદીએ દાવાના કારણની રજૂઆત નીચે મુજબના શબ્દોમાં કરી છે: "ઉપરના ફકરા ૫ માં દર્શાવેલ હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, તે ફલિત થાય છે કે વર્ષ ૨૦૦૫-૨૦૦૭ થી, વિવાદિત કંપની, એટલે કે મિસ્ટ્રેસ હીરક બાયોટેક લિમિટેડે, વિષયવાળી જમીનો ખરીદી હતી અને તેના દ્વારા તેની કાયદેસર માલિકી અને કબજામાં પ્રવેશી હતી. વધુમાં, એવો આક્ષેપ છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ થી ૪ એ, એકસાથે કામ કરીને અને પૂર્વઆયોજિત કાવતરાના ભાગરૂપે, ઉપરના ફકરા ૫ માં વર્ણવેલ જમીનોના સંબંધમાં તારીખ ૩૧/૦૮/૨૦૧૮ નો વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપ્યો અને/અથવા કરાવી આપ્યો. વધુમાં, ઉપરના ફકરા ૫ માં સંદર્ભિત જમીનોને લગતા વેચાણ દસ્તાવેજ અંગે પ્રતિવાદી નંબર ૧ સામે નંબર ૮/૨૦૧૩ ની એફઆઈઆર દાખલ કરવામાં આવી હતી. વધુમાં, એવું ભારપૂર્વક જણાવવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૫ એ, તારીખ ૦૭/૦૫/૨૦૧૬ ના અલગ વેચાણ દસ્તાવેજો કરી આપીને અને/અથવા મેળવીને, ઉપરના ફકરા ૫ માં સ્પષ્ટ કરેલ જમીનો પ્રતિવાદી નંબરો ૭ થી ૧૦ ની તરફેણમાં તબદીલ કરી હતી."

૧૦. આમ, વાદી એવું કથન કરે છે કે દાવાનું કારણ તારીખ ૩૧/૦૮/૨૦૦૭ ના રોજ ઉદ્ભવ્યું હતું, એટલે કે વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપ્યાની તારીખે; ત્યારબાદ સી આર નંબર ૮/૨૦૧૩ ની એફઆઈઆર નોંધાયા પર; અને છેલ્લે ૦૭/૦૫/૨૦૧૬ ના રોજ, જે તારીખે પ્રતિવાદી નંબર ૫ એ વિષયવાળી મિલકતનું વધુ હસ્તાંતરણ કર્યું હોવાનું જણાવાયું છે.

૧૧. વાદપત્રના નિવેદનની ઝીણવટભરી તપાસ પરથી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે વાદીની પોતાની પ્લીડિંગ્સ (pleadings) આક્ષેપિત વેચાણ દસ્તાવેજના અમલની અગાઉની જાણકારીને નિર્વિવાદપણે જાહેર કરે છે. વાદીનો સ્પષ્ટ કેસ છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧, મિસ્ટ્રેસ હીરક બાયોટેક લિમિટેડના અધિકૃત હસ્તાક્ષરકર્તા ન હોવા છતાં, દાવાની મિલકતના સંબંધમાં વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવા આગળ વધ્યા. વાદપત્રના ફક્ત ૫(૨) માં, વાદી એવો દાવો કરે છે કે આવા અમલની જાણ થતાં, તેને કથિત રીતે ચહેરાનો લકવો થઈ ગયો હતો. આ જ કથન, પ્રથમદર્શી રીતે દર્શાવે છે કે વાદી પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની તરફેણમાં થયેલા વેચાણ દસ્તાવેજના અમલથી વાકેફ હતા, જે ૩૧/૦૮/૨૦૦૭ ના રોજ રજીસ્ટર થયો હતો.

૧૧.૧. વધુમાં, વાદપત્રના ફક્ત ૫(૪) માં, વાદી, કોઈપણ અનિશ્ચિત શબ્દો વિના, રજૂઆત કરે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ પાસે વાદી-કંપની વતી કોઈપણ મિલકત તબદીલ કરવાની સત્તા ન હોવા છતાં, તેણે પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની તરફેણમાં તારીખ ૩૧/૦૮/૨૦૦૭ નો વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપ્યો હતો. તેવી જ રીતે, વાદપત્રના ફક્ત ૫(૫) માં નોંધવામાં આવ્યું છે કે પ્રતિવાદીએ વાદીને ચિંતા ન કરવાની ખાતરી આપી હતી અને રજૂઆત કરી હતી કે તે પરિસ્થિતિને સંભાળી લેશે, હિસાબો સરભર કરશે અને વિવાદ ઉકેલી દેશે. આ કથન, ફરી એકવાર, એ અનિવાર્ય નિષ્કર્ષને મજબૂત કરે છે કે વાદી

૩૧/૦૮/૨૦૦૭ જેટલા જૂના સમયમાં વેચાણ દસ્તાવેજના અમલ વિશે સંપૂર્ણ સભાન હતા.

૧૧.૨. એ વાદીનો જ કેસ છે કે જ્યારે કથિત સમાધાનની વાતો પરિણામ આપવામાં નિષ્ફળ રહી, ત્યારે વાદી-કંપનીના ડિરેક્ટરે પ્રતિવાદીઓ સામે નોંધપાત્ર રીતે સમાન હકીકતોનો આક્ષેપ કરીને તારીખ ૨૮/૦૨/૨૦૧૩ ના રોજ ડી એસ પી પોલીસ સ્ટેશન, અમદાવાદ સમક્ષ સી આર નંબર ૮/૨૦૧૩ ની એફઆઈઆર નોંધાવી. આવી સ્વીકૃત જાણકારી હોવા છતાં, વેચાણ દસ્તાવેજ રદ કરવાની માંગ કરતો વર્તમાન દાવો માત્ર ૨૭/૦૬/૨૦૧૬ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. આમ, ૨૦૦૭ માં વેચાણ દસ્તાવેજ વિશે પહેલેથી જ જાણતા હોવા છતાં અને ૨૦૧૩ માં પોલીસ ફરિયાદ પણ દાખલ કરી હોવા છતાં, વાદીએ વેચાણ દસ્તાવેજ રદ કરવા માટે કોર્ટને પૂછતો આ વર્તમાન દાવો દાખલ કરવા માટે ૨૭/૦૬/૨૦૧૬ (વેચાણના લગભગ ૯ વર્ષ પછી) સુધી રાહ જોઈ.

૧૧.૩. ઉપરોક્ત હકીકતલક્ષી પરિસ્થિતિમાં, લિમિટેશન એક્ટ, ૧૯૬૩ ના પરિશિષ્ટની કલમ ૫૮ અને ૫૯ તરફ ધ્યાન દોરવું યોગ્ય બને છે, જે અનુક્રમે ઘોષણાત્મક દાદ માંગતા દાવાઓ અને દસ્તાવેજો રદ કરવા માટેની સમયમર્યાદાને નિયંત્રિત કરે છે: કલમ ૫૮ — કોઈપણ અન્ય ઘોષણા મેળવવા માટે: સમયમર્યાદા: ત્રણ વર્ષ. જે સમયથી સમયગાળો શરૂ થાય છે: જ્યારે દાવો

કરવાનો અધિકાર પ્રથમ વખત પ્રાપ્ત થાય છે. કલમ ૫૮ — કોઈ દસ્તાવેજ અથવા હુકમનામું રદ કરવા કે રદબાતલ ઠરાવવા અથવા કરાર રદ કરવા માટે: સમયમર્યાદા: ત્રણ વર્ષ. જે સમયથી સમયગાળો શરૂ થાય છે: જ્યારે વાદીને દસ્તાવેજ અથવા હુકમનામું રદ કરવા અથવા રદબાતલ ઠરાવવા અથવા કરાર રદ કરવાનો હક આપતી હકીકતોની પ્રથમવાર તેને જાણ થાય છે.

૧૨. ખત્રી હોટેલ્સ પ્રાઇવેટ લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય, (૨૦૧૧) ૯ એસસીસી ૧૨૬ માં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે લિમિટેશન એક્ટ, ૧૯૬૩ ની કલમ ૫૮ માં આવતા "જ્યારે દાવો કરવાનો અધિકાર પ્રથમ વખત પ્રાપ્ત થાય છે" વાક્યપ્રયોગના અર્થનું અધિકૃત રીતે અર્થઘટન કર્યું છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે "દાવો" અને "પ્રાપ્ત થયો" શબ્દો વચ્ચે "પ્રથમ" શબ્દનો ઇરાદાપૂર્વકનો ઉપયોગ નિર્ણાયક મહત્વ ધરાવે છે. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં દાવો બહુવિધ અથવા વારંવાર આવતા દાવાના કારણો પર આધારિત હોય, ત્યાં સમયમર્યાદા તે તારીખથી શરૂ થાય છે કે જે તારીખે દાવો કરવાનો અધિકાર સૌપ્રથમ પ્રાપ્ત થાય છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, દાવાપાત્ર અધિકારના ક્રમિક અથવા સતત ઉદ્ભવનો સમયમર્યાદાને લંબાવવા અથવા પુનર્જીવિત કરવા માટે દાવાનું નવું કારણ પેદા કરતા નથી. તેથી, દાવો કરવાનો અધિકાર પ્રથમ પ્રાપ્ત થયો તે તારીખથી ગણતરી કરતા, નિર્ધારિત સમયગાળાની બહાર દાખલ કરવામાં આવેલ દાવો અનિવાર્યપણે સમયમર્યાદાથી બાધિત તરીકે રદ થવા પાત્ર છે.

૧૩. તેવી જ રીતે, સ્ટેટ ઓફ પંજાબ અને અન્ય વિરુદ્ધ ગુરુદેવ સિંહ, (૧૯૯૧) ૪ એસસીસી ૧ ના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતની ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે "દાવો કરવાનો અધિકાર" અભિવ્યક્તિના કાનૂની અર્થને સ્પષ્ટ કર્યો. કોર્ટે ઠરાવ્યું કે, શરૂઆતમાં, કોર્ટ માટે એ ફરજિયાત છે કે તે વાદપત્રની સંપૂર્ણ ચકાસણી કરે અને વાદીને દાવો કરવાનો અધિકાર પ્રથમ વખત કયા સમયે પ્રાપ્ત થયો તે નક્કી કરે, અને વધુમાં, તેમાં રજૂ કરાયેલ હકીકતો દાવાને નિર્ધારિત સમયમર્યાદાની અંદર લાવવા માટે પૂરતી છે કે કેમ. કોર્ટે સ્પષ્ટ કર્યું કે "દાવો કરવાનો અધિકાર" અભિવ્યક્તિનો અર્થ કાનૂની કાર્યવાહી શરૂ કરીને ન્યાયિક નિવારણ મેળવવાનો અધિકાર છે, અને આવો અધિકાર ત્યારે જ પ્રાપ્ત થાય છે જ્યારે દાવાનું કારણ અસ્તિત્વમાં આવે છે. દાવાનું કારણ પ્રાપ્ત થયા વિના, દાવો કરવાનો કોઈ અધિકાર ઉદ્ભવી શકે નહીં.

૧૪. વર્તમાન કેસમાં, વાદપત્ર પરથી સ્પષ્ટ છે કે વાદી ૩૧/૦૮/૨૦૦૭ જેટલા જૂના સમયમાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની તરફેણમાં થયેલા વેચાણ દસ્તાવેજના અમલથી સંપૂર્ણપણે વાકેફ હતો. વાદીએ ચહેરાના લકવાની કથિત બીમારી અને સમાધાનની વાતો પડતર હોવાનો હવાલો આપીને અસાધારણ વિલંબને વાજબી ઠેરવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. આવી દલીલો, ગમે તેટલા સહાનુભૂતિપૂર્ણ શબ્દોમાં રજૂ કરવામાં આવી હોય, લિમિટેશન એક્ટ, ૧૯૬૩ ની યોજના હેઠળ કોઈ આશ્રય મેળવી શકતી નથી.

તેની કલમ ૩, અસ્પષ્ટ શબ્દોમાં આદેશ આપે છે કે નિર્ધારિત સમયગાળાની બહાર દાખલ કરવામાં આવેલ દરેક દાવો કાઢી નાખવામાં આવશે, વાદી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવતી કોઈપણ ન્યાયી વિચારણાઓ અથવા ખુલાસાઓને ધ્યાનમાં લીધા વિના.

૧૪.૧. કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળની અરજીને મંજૂરી આપવાનો ઇનકાર કરતી વખતે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ એ કથનથી પ્રભાવિત થઈ હોય તેવું લાગે છે કે પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ, વાદી-કંપનીના ડિરેક્ટર ન હોવા છતાં કે પાવર ઓફ એટર્ની અથવા કાયદેસરની સત્તાથી સજ્જ ન હોવા છતાં, દાવાની મિલકતના સંબંધમાં વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપ્યો. આ આધાર પર આગળ વધતા, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે અભિપ્રાય આપ્યો કે સમયમર્યાદાના મુદ્દાને કાયદા અને હકીકતનો મિશ્ર પ્રશ્ન ગણવા માટે પૂરતા કથનો કરવામાં આવ્યા છે. જોકે, જ્યારે વાદપત્રની સંપૂર્ણતામાં તપાસ કરવામાં આવે ત્યારે આવો અભિગમ ન્યાયિક ચકાસણીમાં ટકી શકતો નથી.

૧૪.૨. વાદપત્રનું નજીકથી અને સાકલ્યવાદી વાંચન દર્શાવે છે કે વાદી કોઈ ચોક્કસ તારીખ અથવા સંજોગોની રજૂઆત કરવામાં સ્પષ્ટપણે નિષ્ફળ રહ્યા છે કે જેના પરથી એવું તારણ કાઢી શકાય કે સમયમર્યાદાની શરૂઆત પાછળ ઠેલવા માટે તેની સાથે કથિત રીતે છેતરપિંડી કરવામાં આવી હતી. વાદપત્ર અસ્પષ્ટ અને વ્યાપક દાવાઓથી ભરેલું છે, જેમાં માત્ર એટલું જ કહેવાયું છે કે પ્રતિવાદી

નંબર ૧ પાસે સત્તા ન હતી અને તેમ છતાં દાવાની મિલકત અંગે વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવા આગળ વધ્યા. ભૌતિક વિગતોથી વંચિત આવા સર્વત્રાહી આક્ષેપો, સમયમર્યાદા લંબાવવાના હેતુ માટે છેતરપિંડીની દલીલ કરવા માટે જરૂરી કાનૂની ધોરણથી ઘણા ઓછા પડે છે.

૧૪.૩. નોંધપાત્ર રીતે, આ જ આક્ષેપો વાદી-કંપનીના એક ડિરેક્ટર દ્વારા તારીખ ૨૮/૦૨/૨૦૧૩ ના રોજ નોંધાયેલ એફઆઈઆર માં જોવા મળે છે, જે વાદપત્રના ફક્ત ૫(૫) માં સ્પષ્ટપણે દર્શાવેલ છે. જો વાદીના પોતાના સંસ્કરણને તેની સર્વોચ્ચ કક્ષાએ લેવામાં આવે અને એવું માની લેવામાં આવે કે વાદીને આક્ષેપિત વેચાણ વ્યવહારની જાણ સૌપ્રથમ ૨૦/૦૨/૨૦૧૩ ના રોજ થઈ હતી, તો દાવો કરવાનો અધિકાર, વધુમાં વધુ, તે તારીખે પ્રથમ વખત પ્રાપ્ત થયો હોવાનું માનવામાં આવશે. પરિણામે, દાવો ત્યાંથી ત્રણ વર્ષના સમયગાળાની અંદર દાખલ થવો જોઈતો હતો.

૧૪.૪. નિર્ધિવાદપણે, વર્તમાન દાવો માત્ર ૨૭/૦૬/૨૦૧૬ ના રોજ દાખલ કરવામાં આવ્યો, જે સમયમર્યાદાના નિર્ધારિત સમયગાળા કરતા ઘણો સમય વીતી ગયા પછી છે. તેથી, દાવો પ્રથમદર્શી રીતે અને અનિવાર્યપણે સમયથી બાધિત છે. વાદીને, તેની પોતાની મરજીથી, નિશ્ચિતતા, અંતિમતા અને સ્થિરતાના સિદ્ધાંતો પર આધારિત સમયમર્યાદાના કાયદાની કઠોરતાને

ટાળવાના પ્રયાસરૂપે બહુવિધ, અસ્પષ્ટ અને અવ્યવસ્થિત કથનો ગૂંથવાની મંજૂરી આપી શકાય નહીં.

૧૫. એ પણ નોંધપાત્ર મહત્વ ધરાવે છે કે અમદાવાદ પીપલ્સ કોઓપરેટિવ બેંક લિમિટેડ (ફડયામાં) એ વાદી, એટલે કે પ્રતીક શાહ સામે અન્ય સંબંધિત બાબતો સાથે ક્રિમિનલ મિસલેનિયસ એપ્લિકેશન (જામીન રદ કરવા માટે) નંબર ૧૮૫૪૪/૨૦૧૩ દાખલ કરી હતી. ઉક્ત ક્રિમિનલ મિસલેનિયસ એપ્લિકેશનનો ચુકાદો આ અદાલતની કોઓર્ડિનેટ બેન્ચ દ્વારા તારીખ ૨૮/૦૭/૨૦૧૭ ના હુકમથી આપવામાં આવ્યો હતો (પેપર-બુકનું પાનું ૧૩૬ જુઓ).

૧૫.૧. કોઓર્ડિનેટ બેન્ચ દ્વારા પસાર કરાયેલા ઉપરોક્ત હુકમનું વાંચન સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે વાદી-કંપનીએ અમદાવાદ પીપલ્સ કોઓપરેટિવ બેંક લિમિટેડ પાસેથી લોન સુવિધાઓ મેળવી હતી અને, તેની જામીનગીરી રૂપે, સ્થાવર મિલકત પર મોર્ગેજ (ગીરો) ઊભું કર્યું હતું જે વર્તમાન દાવાનો વિષય છે. ઉક્ત ફોજદારી કાર્યવાહી દરમિયાન, અત્રેના વાદીએ એક સોગંદનામું દાખલ કર્યું હતું જેમાં આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો કે બેંકના અધિકારીઓએ પ્રતિવાદી નંબર ૧, એટલે કે ધર્મેન્દ્ર ગાંધી સાથે હાથ મિલાવ્યા છે, જેથી ગીરો મૂકેલી મિલકત અંગે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની તરફેણમાં રીલીઝ ડીડ કરી આપીને છૂપી રીતે વ્યવહાર કરી શકાય, કથિત રીતે બેંકની પીઠ પાછળ અને વાદી-કંપનીની જાણ

કે સંમતિ વિના. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં જ પ્રતિવાદી નંબર ૧ સામે એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી.

૧૫.૨. ઉપરોક્ત સામગ્રીમાંથી જે નિર્વિવાદપણે બહાર આવે છે તે એ છે કે દાવાની મિલકતના સંબંધમાં એક અસ્તિત્વ ધરાવતો ગીરો વ્યવહાર હતો. સ્થાવર મિલકત અમદાવાદ પીપલ્સ કોઓપરેટિવ બેંક લિમિટેડ પાસે ગીરો મૂકવામાં આવી હતી અને તેની સામે લોન સુવિધાઓ મેળવવામાં આવી હતી. યોગ્ય રીતે અથવા અન્યથા, બેંકે પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની તરફેણમાં રીલીઝ ડીડ અથવા એસાઈનમેન્ટ ડીડ કરી આપ્યો. જોકે, વાદીએ ક્યારેય પણ ઉક્ત રીલીઝ અથવા એસાઈનમેન્ટને પડકાર્યો ન હતો, જેના અનુસંધાને પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ પ્રતિવાદી નંબર ૨ ની તરફેણમાં વેચાણ દસ્તાવેજ કરી આપવાની આગળની કાર્યવાહી કરી. આ પૂર્વવર્તી અને પાયાની હકીકતો, જે વિવાદના મૂળ સુધી જાય છે, તેને વાદી દ્વારા વાદપત્રમાં સ્પષ્ટપણે અને ઇરાદાપૂર્વક છુપાવવામાં આવી છે.

૧૫.૩. ભૌતિક હકીકતોને આ રીતે છુપાવવી એ વાદીના કેસના પાયા પર જ પ્રહાર કરે છે. કોર્ટમાં આવનાર અરજદારની નિખાલસતા અને ન્યાયીપણા સાથે તમામ ભૌતિક હકીકતો જાહેર કરવાની પવિત્ર ફરજ છે. સંબંધિત હકીકતોને રોકવા અથવા અસ્પષ્ટ કરવાનો કોઈપણ પ્રયાસ કોર્ટ સાથે છેતરપિંડી કરવા

સમાન છે અને આવા પક્ષકારને કોઈપણ સમાન અથવા વિવેકાધીન દાદ મેળવવાથી વંચિત કરે છે.

૧૬. આ સંદર્ભમાં, જસરાજ ઇન્દર સિંહ વિરુદ્ધ હેમરાજ મુલતાનચંદ, (૧૯૭૭) ૨ એસસીસી ૧૫૫ ના કેસમાં જસ્ટિસ વી આર કૃષ્ણ ઐયરના તેજસ્વી શબ્દોને યાદ કરવા યોગ્ય રહેશે, જેમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે સત્ય અને ન્યાયના અદમ્ય આદર્શો પર ભાર મૂક્યો હતો જે ન્યાયિક પ્રક્રિયાને જીવંત કરવા જોઈએ:

"૮. ...સત્ય, ગીતની જેમ, સંપૂર્ણ છે અને અર્ધસત્ય ઘોંઘાટ બની શકે છે; ન્યાય એ સત્ય છે, સૌંદર્ય છે અને અન્યાયને રૂઝાવવાની વ્યૂહરચના એ સંપૂર્ણ સત્યની શોધ અને માનવીય સંબંધોને સુમેળ સાધવાની છે. કાયદાની શ્રેષ્ઠ ઘડી એ અમૂર્ત વિચારો પર મનન કરવામાં નથી પરંતુ સંપૂર્ણ વાજબીપણાના વિતરણ એજન્ટ બનવામાં છે. કાયદા અનુસાર ન્યાયનું વ્યાકરણ એ માત્ર નાનો મુકદ્દમાનો ઉકેલ નથી તે યાદ અપાવવાની જરૂરિયાત દ્વારા આ વિચલન વાજબી ઠરે છે..."

૧૭. અન્ય એક મહત્વપૂર્ણ ચુકાદામાં, મારિયા માર્ગારીડા સિક્વેરા ફર્નાન્ડીઝ અને અન્ય વિરુદ્ધ ઈરાસ્મો જેક ડી સિક્વેરા (મૃતક) મારફત કાનૂની

વારસદારો, (૨૦૧૨) ૫ એસસીસી ૩૭૦ માં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ભારપૂર્વક પુનરાવર્તન કર્યું કે સત્ય સમગ્ર ન્યાયિક પ્રક્રિયાનો માર્ગદર્શક તારો હોવો જોઈએ. સર્વોચ્ચ અદાલતે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે સત્યની શોધ એ કોર્ટની મૂળભૂત ફરજ છે, અને ન્યાયિક મંચનો સંપર્ક કરતા અરજદારો તમામ ભૌતિક હકીકતોને સંપૂર્ણ, નિખાલસ અને વફાદારીપૂર્વક જાહેર કરવા બંધાયેલા છે. આ કલ્યાણકારી સિદ્ધાંતમાંથી કોઈપણ વિચલન માત્ર ન્યાયના વહીવટને નબળું પાડતું નથી પરંતુ કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સમાન પણ છે.

૧૮. તાજેતરમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઓમ પ્રકાશ ઉર્ફે ઈઝરાયેલ ઉર્ફે રાજુ ઉર્ફે રાજુ દાસ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા; ૨૦૨૫ (૦) એઆઈજેઈએલ-એસસી ૭૪૫૪૬ ના કેસમાં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

"૪. ન્યાય એ સત્યના પ્રગટીકરણ સિવાય બીજું કંઈ નથી. તે સત્ય છે જે અન્ય દરેક ક્રિયાને પાર કરે છે. અદાલતની પ્રાથમિક ફરજ એ હકીકતોની નીચે છુપાયેલા સત્યને ઉજાગર કરવાનો એકનિષ્ઠ પ્રયાસ કરવાની છે. આમ, અદાલત પ્રક્રિયાગત અને મૂળભૂત કાયદાઓને તેના સાધનો તરીકે રાખીને સત્યનું સર્થ એન્જિન છે."

૧૯. ભૌતિક હકીકતોને છુપાવવી, જેવું કે ઉપર નોંધવામાં આવ્યું છે, તે બીજું એવું કારણ છે જે વાદપત્રના અસ્વીકારને આકર્ષે છે. વાદીએ અમદાવાદ પીપલ્સ કોઓપરેટિવ બેંકને દાવાની મિલકત ગીરો મૂકવાની, તેમાંથી લોન મેળવવાની અને બેંકની લોન ચૂકવવામાં ડિફોલ્ટર બનવાની હકીકતો ઇરાદાપૂર્વક છુપાવી છે, જેના કારણે અમદાવાદ પીપલ્સ કોઓપરેટિવ બેંકને પ્રતિવાદી નંબર ૧ ની તરફેણમાં દાવાની મિલકત એસાઈન કરવા કે રિલીઝ કરવાનો આશરો લેવો પડ્યો. વાદીએ દાવાનું વાસ્તવિક કારણ મેળવવા માટે આ મહત્વપૂર્ણ હકીકતોની રજૂઆત કરવી જોઈતી હતી. સુસંગત હકીકતો છુપાવવાની વાદીની ક્રિયા અને ઇરાદો તેને દાદ મેળવવા માટે ગેરલાયક ઠેરવે છે.

૧૯.૧. એ નોંધવું યોગ્ય છે કે, ઉપર જણાવેલ હકીકતો છુપાવીને, વાદીએ માત્ર કોર્ટ સાથે છેતરપિંડી જ નથી કરી પરંતુ કોર્ટની સમાનતા અને વિવેકાધિકાર સાથે પણ ચેડા કર્યા છે. આ હકીકત, ભૌતિક હકીકત હોવાને કારણે, જો તે રજૂ કરવામાં આવી હોત, તો દાવાના કારણની વાસ્તવિકતા પર તેને પાછળ ધકેલવાની અસર પડી હોત. ભૌતિક હકીકતો છુપાવવાને કારણે દાવાના કારણને બીજું ઢાળવામાં આવ્યું છે. આ એવી બાબત છે જે ન્યાયની અદાલતમાં ક્યારેય સ્વીકારી શકાય નહીં. આવી તકનીકની મદદ લેનાર વ્યક્તિને વિવાદના કોઈપણ તબક્કે ફેંકી દેવો પડે છે (જુઓ: એસ પી ચેંગલવરાયા નાયડુ (મૃતક) મારફત કાનૂની વારસદારો વિરુદ્ધ જગન્નાથ (મૃતક) મારફત કાનૂની વારસદારો; એઆઈઆર ૧૯૯૪ એસસી ૮૫૩). જમન શામજી ફડાદુ (ઉપર જણાવેલ) ના

કેસમાં આ અદાલતની કોઓર્ડિનેટ બેન્ચે ઠરાવ્યું હતું કે ભૌતિક હકીકતોની રજૂઆતમાં ઇરાદાપૂર્વકનો લોપ વાદપત્રના અસ્વીકાર તરફ દોરી જાય છે. સુસંગત એવા ફકરા ૪૧ અને ૪૨ નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવ્યા છે:

"૪૧. આ ઉપરાંત, છુપાવવાનું એક વધુ કારણ ઊભું કરવામાં આવ્યું છે જે અરજદારની તરફેણમાં પણ ઝૂકે છે. અગાઉના ફકરામાં થયેલી ચર્ચાને જોતાં, દાવો માત્ર ઉત્પાત મચાવનારો અને કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે. એવું ઠરાવવામાં અને અવલોકન કરવામાં આવે છે કે વાદીએ વાદપત્રમાં તેના જ્ઞાન અને માહિતી મુજબના તમામ કથનો કરવા જોઈએ અને અમુક સુસંગત હકીકતોને ઇરાદાપૂર્વક છોડી દેવા માટે પ્રીમિયમનો દાવો કરી શકશે નહીં. છુપાવેલી હકીકતો, જો કોર્ટના ધ્યાન પર લાવવામાં આવે, તો હંમેશા સીપીસી ના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ ના હેતુ માટે ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે. ૪. સ્થાપિત કાનૂની સ્થિતિ એ છે કે વાદપત્ર અને દસ્તાવેજમાંના કથનો જ કોર્ટને સીપીસી ના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળની અરજી નક્કી કરવા સમજાવવા માટેની સામગ્રી બની શકે છે. કેટલીકવાર તેમ છતાં ચતુર ડ્રાફ્ટિંગનો આશરો લઈને વાદપત્રમાંથી કેટલીક સુસંગત હકીકતો કાઢી નાખવામાં આવે છે જેથી કેસને સીપીસી ના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ ની

ચુંગાલમાંથી બચાવી શકાય. અન્ય બાબતોની સાથે એ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો કે વાદીએ વાદપત્રમાં તેના જ્ઞાન અને માહિતી મુજબના તમામ કથનો કરવા જોઈએ અને અમુક સુસંગત હકીકતોને ઇરાદાપૂર્વક છોડી દેવા માટે પ્રીમિયમનો દાવો કરી શકશે નહીં. છુપાવેલી હકીકતો, જો કોર્ટના ધ્યાન પર લાવવામાં આવે, તો હંમેશા સીપીસી ના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ ના હેતુ માટે ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે. સર્વોચ્ચ અદાલતે, ડાહીબેન વિરુદ્ધ અરવિંદભાઈ કલ્યાણજી ભાનુશાલી (ઉપર જણાવેલ) ના કેસમાં, ફ્કરા ૧૩ માં આ રીતે અવલોકન કર્યું છે:

૧૩. કોર્ટે કોઈપણ છદ્માવરણ અથવા છુપાવવાની બાબતો સામે સાવધ રહેવું જોઈએ, અને મુકદ્દમો અત્યંત ત્રાસદાયક છે કે કેમ અને કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે કે કેમ તે નક્કી કરવું જોઈએ.

૪૨. સ્ટેટ ટ્રેડિંગ કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ ગ્લેનકોર ગ્રેન બી વી ના કેસમાં, જેનું રિપોર્ટિંગ MANU/WB/૦૧૬૪/૨૦૧૫ માં થયેલ છે, સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું અને અવલોકન કર્યું છે કે

કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગના ઉદાહરણમાં એવી બાબતો આવરી લેવાશે કે જ્યાં કાર્યવાહીની શરૂઆતની તારીખે કોઈ ભૌતિક હકીકત છુપાવવામાં આવી હોય અથવા એવા કિસ્સામાં જ્યાં કોઈ પક્ષકાર એ જ મુદ્દા પર ફરીથી કેસ ચલાવી રહ્યો હોય કે જેની સુનાવણી થઈ ચૂકી છે અને અગાઉ તેની સામે નિર્ણય લેવાયો છે. પુનઃ ચળવળ રેસ જુડિકાટા હેઠળ બાધિત હોઈ પણ શકે કે ન પણ હોઈ શકે. પરંતુ જો એ જ મુદ્દાને ફરીથી ઊભો કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે, તો તે પણ કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સમાન છે. કોલેટરલ હેતુ માટે દાખલ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી, અથવા મુકદ્દમામાં કરવામાં આવેલ બનાવટી દાવો પણ હકીકતોના આપેલા સમૂહમાં કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સમાન હોઈ શકે છે. તુરંચ અથવા ત્રાસદાયક કાર્યવાહી પણ કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સમાન હોઈ શકે છે ખાસ કરીને જ્યાં કાર્યવાહી એકદમ પાચાવિહોણી હોય. ત્યારપછી કોર્ટ પાસે આવી કાર્યવાહીઓને ટૂંકમાં અટકાવવાની અને લોકો અને કોર્ટના સમયનો બગાડ થતો અટકાવવાની સત્તા છે.

૩૭. વર્તમાન અરજીના ગુણદોષ સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ચાર ખૂણાઓની અંદર નક્કી કરવા જરૂરી છે. કોર્ટ પાસે સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ અને કલમ ૧૫૧ હેઠળ પણ વાદપત્રને નામંજૂર કરવાની સત્તા છે. જો અરજીમાં સિવિલ પ્રોસિજર કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ અને કલમ ૧૫૧ નું નામ ન હોય તો પણ, વાદપત્રના અર્થપૂર્ણ વાંચન પર કોર્ટને એ શોધવું જરૂરી છે કે વાદપત્રમાં જણાવેલા આધારો દાવાને કાઢી નાખવાની માંગ કરે છે કે કેમ. ઉપરોક્ત જોગવાઈ સિવાય, જો કોર્ટને એમ લાગે કે રજૂઆતનો કોઈ પણ ભાગ બિનજરૂરી, વ્યર્થ, ત્રાસદાયક છે અથવા જે અન્યથા કોર્ટની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ છે, તો કોર્ટ પ્લીડિંગ્સ કાઢી નાખવામાં પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકે છે. કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગના ઉદાહરણમાં એવી બાબતો આવરી લેવાશે કે જ્યાં કાર્યવાહીની શરૂઆતની તારીખે કોઈ ભૌતિક હકીકત છુપાવવામાં આવી હોય અથવા એવા કિસ્સામાં જ્યાં કોઈ પક્ષકાર એ જ મુદ્દા પર ફરીથી કેસ ચલાવી રહ્યો હોય કે જેની સુનાવણી થઈ ચૂકી છે અને અગાઉ તેની સામે નિર્ણય લેવાયો છે. પુનઃ ચળવળ રેસ જુડિકાટા હેઠળ બાધિત હોઈ પણ શકે કે ન પણ હોઈ શકે. પરંતુ જો એ જ મુદ્દાને ફરીથી ઊભો કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે, તો તે પણ કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સમાન છે. કોલેટરલ હેતુ માટે દાખલ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી, અથવા મુકદ્દમામાં કરવામાં આવેલ બનાવટી દાવો પણ હકીકતોના આપેલા સમૂહમાં કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સમાન હોઈ શકે છે. તુરંજ અથવા ત્રાસદાયક કાર્યવાહી પણ કોર્ટની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગ સમાન હોઈ

શકે છે ખાસ કરીને જ્યાં કાર્યવાહી એકદમ પાયાવિહોણી હોય. ત્યારપછી કોર્ટ પાસે આવી કાર્યવાહીઓને ટૂંકમાં અટકાવવાની અને લોકો અને કોર્ટના સમયનો બગાડ થતો અટકાવવાની સત્તા છે. આ સિદ્ધાંત કે કે મોટી વિરુદ્ધ કે એન મોટી અને અન્ય, જેનું રિપોર્ટિંગ ૧૯૯૮ (૩) એસસીસી ૫૭૩ ખાતે થયેલ છે, તેમાં દર્શાવવામાં આવ્યો છે. જોકે, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું અવલોકન કરીને સાવધાનીનો અવાજ ઉઠાવ્યો છે કે આવી કાર્યવાહીઓ બંધ કરવી જોઈએ કે નહીં તે કોર્ટના વિવેકાધિકારની બાબત છે અને આ વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ સાવચેતીથી થવો જોઈએ. આ એક એવું અધિકારક્ષેત્ર છે જેનો બહુ ઓછા કિસ્સાઓમાં ઉપયોગ થવો જોઈએ, અને માત્ર ખાસ કેસોમાં જ તેનો ઉપયોગ થવો જોઈએ. કોર્ટને એ વાતનો પણ સંતોષ હોવો જોઈએ કે દાવામાં સફળ થવાની કોઈ શક્યતા નથી."

૨૦. આ અદાલતના સુવિચારિત અભિપ્રાયમાં, નીચેની વિદ્વાન કોર્ટે ગંભીર અને સ્પષ્ટ ભૂલ કરી છે જે બાબતના મૂળ સુધી જાય છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં એ ચકાસવામાં નિષ્ફળ રહી છે કે વાદપત્રમાં જણાવેલ દાવાનું કારણ વાસ્તવિક અને નક્કર છે કે માત્ર ભ્રામક અને છદ્મવેષી છે, અને આગળ એ સંબોધવામાં નિષ્ફળ રહી કે દાવો ભૌતિક હકીકતો છુપાવવાથી દૂષિત છે કે કેમ. આવી ભૂલોના પરિણામે ન્યાયમાં સ્પષ્ટ નિષ્ફળતા થઈ છે.

૨૧. તદનુસાર, આ અદાલતનો મત છે કે વર્તમાન રિવિઝન સ્વીકૃતિને પાત્ર છે અને મંજૂર થવાને લાયક છે, અને તે મુજબ મંજૂર કરવામાં આવે છે. આક્ષેપિત હુકમ આથી રદબાતલ અને રદ કરવામાં આવે છે. આંક ૫૪ હેઠળની અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે. પ્રિન્સિપાલ સિનિયર સિવિલ કોર્ટ, વિરમગામની કોર્ટમાં પડતર સ્પેશિયલ સિવિલ સુટ નંબર ૧૯/૨૦૧૬ નું વાદપત્ર આથી કોડના ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ હેઠળ નામંજૂર કરવામાં આવે છે. નીચેની વિદ્વાન કોર્ટને આ હુકમનો અમલ આપવા દાવાના આંક ૧ નીચે હુકમ પસાર કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

(જે સી દોશી, ન્યાયમૂર્તિ)

મનીષ મિશ્રા

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.